

Програма вступного іспиту із спеціальності складена в обсязі програми вищої освіти магістра за спеціальністю

263 «Цивільна безпека»

(шифр і назва спеціальності)

Програму склали:

1. Д.т.н., професор Лапшин О.Є.

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Лапшин

(підпис)

2. К.т.н., доцент Нестеренко О.В.

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Нестеренко

(підпис)

3. К.т.н., доцент Шаповалов В.А.

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Шаповалов

(підпис)

Узгоджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від 23.03. 2016 р.

Завідувач кафедри

Гуцул

Узгоджено на засіданні вченої ради гірничого факультету
Протокол № 1 від 25.03. 2016 р.

Голова вченої ради гірничого факультету

Гуцул

Заст. зав. аспірантури
та докторантури Лис О.Я. Либенко

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	4
1. Перелік дисциплін, що виносяться на фахове випробування	4
2. Рекомендована література для підготовки до фахового випробування	7
3. Критерії оцінювання тестових завдань різних рівнів складності	9

Вступ

Програма вступних іспитів до аспірантури зі спеціальності 05.26.01 «Охорона праці» відповідає програмам учбових дисциплін «Основи охорони праці» і «Охорона праці в галузі» для студентів спеціальності «Підземна розробка родовищ корисних копалин», «Відкриті гірничі роботи», «Маркшейдерська справа», «Гірничі машини і обладнання», «Електрообладнання і автоматизація промислових установок і технічних комплексів гірничих робіт», «Охорона праці в гірничому виробництві», «Електромеханічне обладнання енергоємних виробництв».

1. Перелік тем та питань з дисциплін, що виносяться на фахове випробування

1.1. Правові та організаційні основи охорони праці

Законодавча та нормативно - правова база охорони праці. Організаційні основи охорони праці. Система управління охороною праці в галузі і на підприємствах. Державне управління охороною праці в галузях. Навчання та інструктаж з охорони праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх та інвалідів. Державний нагляд та громадський контроль за охороною праці на підприємствах. Відповідальність за порушення вимог щодо безпеки праці на підприємствах. Розслідування та облік нещасних випадків на підприємствах, установах, організаціях. Розслідування та облік професійних захворювань і отруень. Розслідування аварій.

Методи аналізу виробничого травматизму та професійної захворюваності.

1.2 . Основи гігієни праці та виробничої санітарії на підприємствах галузі.

Стан умов праці на підприємствах. Методологічні умови в шахтах, кар'єрах, збагачувальних фабриках та їх вплив на організм працюючих.

Вплив шкідливих речовин на організм людини. Стан забруднення атмосфери шахт, кар'єрів, подріблювальних – сортувальних та збагачувальних фабрик.

Боротьба з пилом при бурінні шпурів і свердловин. Знепилення технологічних процесів у приствольних комплексах. Заходи щодо скорочення пило- і газовиділення при технологічних процесах у гірництві.

Основи кондиціювання повітря.

Дія іонізуючого випромінювання на організм людини і захист від джерел випромінювання. Дія вібрації на людину, гігієнічне нормування шуму і заходи боротьби з шумом та вібрацією.

Захист від дії ультра- та інфразвуку.

Параметри освітлення і вплив його на умови праці. Вимоги до освітлення на промислових підприємствах.

Санітарно - гігієнічне обслуговування працюючих.

Засоби індивідуального захисту.

1.3. Вимоги безпеки до технологічних процесів, устаткування для профілактики виробничого травматизму на підприємствах.

Загальні вимоги безпеки праці в гірничорудних шахтах. Безпека при проведенні гірничих виробок. Заходи безпеки при очисній виїмці.

Заходи безпеки при роботі шатного підйому. Електробезпека на гірничих підприємствах. Дія електричного струму на організм людини. Безпека при електропостачанні шахти. Загальні вимоги безпеки при відкритій розробці. Вимоги безпеки при перевезенні чи переміщенні людей у кар'єрі. Заходи попередження деформації гірських порід. Напрями підвищення стійкості уступів і бортів кар'єрів. Безпека при роботі бурових верстатів і екскаваторів. Вимоги безпеки при роботі кар'єрного транспорту.

Організація безпечного проведення підривних робіт на кар'єрах. Безпека при ліквідації відказів зарядів. Розрахунок небезпечних відстаней при проведенні підривних робіт в кар'єрах.

Заходи електробезпеки на кар'єрах. Вимоги систем захисту і заземленню устаткування при відкритій розробці.

Безпека при циклічно - потоковій технології.

Безпека при обслуговуванні підземних конвеєрних трактів і інших підземних виробок в кар'єрах.

Безпека при роботі гідромоніторів, драг та земснарядів. Заходи безпеки при монтажних та ремонтних роботах.

Безпека при зварювальних та інших вогневих роботах.

1.4. Основи забезпечення пожежо- та вибухобезпеки.

Пожежний нагляд та організація пожежної охорони.

Причини виникнення пожеж.

Пожежна небезпека речовин та матеріалів.

Протипожежний захист об'єктів у гірництві.

Протипожежна профілактика при спорудженні та експлуатації підприємств в галузі.

Протипожежні заходи при проведенні зварювальних і газополумєневих робіт.

Методи і засоби гасіння пожеж.

1.5. Гірничорятувальна справа

Організація Державної воєнізованої гірничо- рятувальної служби.

Причини виникнення аварій на шахтах, кар'єрах і фабриках гірничозбагачувальних комбінатів.

Заходи по профілактиці пожеж і аварій на підприємствах галузі.

Організація підрозділів ДВГРС та їх дії під час ліквідації аварій.

2. Рекомендована література.

1. Законодавство України про охорону праці. Т. 1,2,3: -Київ. -1997.
2. Шеремет В.О., Каракаш О.І., Марунчак В.Ф. та ін. Довідковий посібник керівника та спеціаліста гірничо-металургійного підприємства з охорони праці: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ: ПП «Ліра ЛТД», 2005. – 850 с.
3. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник. – Львів, «Афіша» - 2002.
4. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарнін В.В. Безпека життєдіяльності. - Львів. -2002.
5. Пістун І.П. Безпека життєдіяльності. – Суми. «Університетська книга», 2002.
6. Посібник з охорони праці для підприємств, організацій та фірм.
7. Охорона праці. За ред. К.Н. Ткачука. –Київ, 1998.
8. Единые правила безопасности при взрывных работах. – К.: Норматив, 1992.
9. Правила безпеки при розробці родовищ корисних копалин відкритим способом. –К: Норматив, 2010.
10. Безопасность взрывных работ в промышленности. Под ред. Б.Н.Кутузова. –М: -Недра, 1992.
11. Бизов В.Ф., Лапшин О.Є. Охорона праці, - Кривий Ріг; Мінерал. - 2001.
12. Гурін А.О., Бересневич П.В., Немченко А.А., Ошмянський І.Б. Аерологія гірничих підприємств. –Кривий Ріг, -2007.
13. Гурин А.А., Малый П.С., Савенко С.К. Ударные воздушные волны в горных выработках. –М.; Недра, - 1993.
14. Кириленко В.П., Каракаш О.І., Теслюк С.І. та інші. Довідник з охорони праці та пожежної безпеки. – Дніпропетровськ. –ПП «Ліра ЛТД» - 2008.
15. НАПБ А.01.001-2004 Правила пожежної безпеки в Україні.
16. ДНАОП 0.00-1.07-94 Правила будови і безпечної експлуатації посудин, що працюють під тиском.

Безпека при циклічно - потоковій технології.

Безпека при обслуговуванні підземних конвеєрних трактів і інших підземних виробок в кар'єрах.

Безпека при роботі гідромоніторів, драг та земснарядів. Заходи безпеки при монтажних та ремонтних роботах.

Безпека при зварювальних та інших вогневих роботах.

1.4. Основи забезпечення пожежо- та вибухобезпеки.

Пожежний нагляд та організація пожежної охорони.

Причини виникнення пожеж.

Пожежна небезпека речовин та матеріалів.

Протипожежний захист об'єктів у гірництві.

Протипожежна профілактика при спорудженні та експлуатації підприємств в галузі.

Протипожежні заходи при проведенні зварювальних і газополумєневих робіт.

Методи і засоби гасіння пожеж.

1.5. Гірничорятувальна справа

Організація Державної воєнізованої гірничо- рятувальної служби.

Причини виникнення аварій на шахтах, кар'єрах і фабриках гірничозбагачувальних комбінатів.

Заходи по профілактиці пожеж і аварій на підприємствах галузі.

Організація підрозділів ДВГРС та їх дії під час ліквідації аварій.